

[Finansministeren]

den forbindelse har vi også anledning til at tale med Fremskridtspartiet, selv om det ikke foregår i store grupper.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Folketinget bør vide, om vedtagelsen af denne bemyndigelse til finansministeren om at optage yderligere statslån på 50 mia. kr. får nogen praktisk konsekvens for eventuel dansk deltagelse i den økonomisk-monetære union, og det kan finansministeren svare ja eller nej til. Hvis svaret er, at det kan få en praktisk konsekvens, mener vi, der er behov for at få det belyst, inden vi stemmer om forslaget.

Hvis svaret er, at det ingen praktisk konsekvens vil få, er der ikke behov for, at vi sender forslaget til tredje behandling.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Svaret er nej. Det får ingen praktisk konsekvens.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af lov om Københavns Fondsbørs.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 2/10 91. Første behandling 9/10 91. Betænkning 24/10 91).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til undervisnings- og forskningsministeren:

»Vil ministeren tage skridt til at ændre folkeskolens afsluttende prøver, så disse bliver et reelt udtryk for den enkelte elevs udbytte af undervisningen i folkeskolens fag?«

Af Jette Pors (CD) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 10/10 91. Fremme af forespørgslen vedtaget 24/10 91).

*Begrundelse***Jette Pors (CD):**

Folkeskolens afsluttende prøver lever ikke op til de forventninger, vi har til et tidssvarende prøvesystem.

Det er sådan i dag, at 9. klasse-elever kun går til eksamen i et stærkt afgrænset fagområde: dansk, regning, matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi. Efter 10. klasse kan de så selv vælge, om de vil gentage 9. klasse-prøven, eller om de vil gå til den udvidede afgangsprøve, hvis de da overhovedet vil gå til eksamen. De kan også vælge kun at gå op i et eller to fag. Eleverne bestemmer selv, og det er vi lidt util-

[Jette Pors]

freds med, for det bør være forældrenes ansvar.

Hertil kommer det paradoks, at eleverne som regel prøves på samme niveau, nemlig grundkursusniveau, selv om der er blevet undervist på forskellige niveauer. Det giver anledning til undren i mange hjem, at et barn, der måske har fået 11 i problemregning ved folkeskolens afgangseksamen efter 9. klasse, pludselig får 6 i matematik, når han eller hun kommer i gymnasiet. Forældrenes reaktion vil i langt de fleste tilfælde være: Det er også, fordi de ikke lærer noget i folkeskolen!

De få og ofte fagligt diffuse prøvemuligheder og det forhold, at eleverne selv kan bestemme, om de vil gå op eller ej, blev indført uden CD's støtte, men det kan da godt være, at fortalerne for systemet kæmpede kampen i den bedste mening.

De ikkebøglige elever blev ikke tvunget til prøver og dermed til nederlag, men man overså vores advarsler om, at disse elever i de fleste tilfælde samtidig blev frataget muligheden for at dokumentere, hvad de er gode til, og at samfundet i vid udstrækning kræver dokumentation for færdigheder, som eleven måske har, men ikke har eksamensbevis på.

Vi er enige med dem, der siger, at vi skal fokusere på, hvad eleven kan, frem for hvad han eller hun ikke kan, men man kan altså ikke få øje på det ene uden også at se det andet. Man skal i hvert fald ikke gøre eksamens- og prøveformerne så grynedede, at man ikke kan se noget som helst, og det er desværre det, der er sket.

Vi vil gerne have en eksamensform, som er til at gennemskue for alle interesserede parter, og som samtidig afspejler, hvad eleven reelt har af faglig indsigt, når han eller hun forlader folkeskolen, og det nærmeste, jeg kan komme det, er den tidligere realeksamensmodel.

Jeg håber, at vi i dag får en fordomsfri, men fri debat, og at partierne vil markere, hvor de står i dette spørgsmål.

Besvarelse

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Med denne forespørgsel og med den skriftlige og den mundtlige begrundelse har CD peget på et meget væsentligt problem i det nuværende prøvesystem i folkeskolen, nemlig dette,

at der ikke nødvendigvis er overensstemmelse mellem undervisningsniveau og prøveniveau. Prøvesystemet blev konstrueret som et led i det kompromis, der førte til vedtagelsen af skoleloven af 1975. Det var et kompromis, hvor begge parter fik, hvad ingen havde ønsket: Den ene part fik prøverne, og den anden part fik lov at ødelægge dem. Sådan kan det gå.

Dengang var det sådan, at ca. 40 pct. af alle elever ville have modtaget undervisning på grundkursusniveau i 9. klasse. Prøverne efter 9. klasse bygger på dette undervisningsniveau, så i 1970'erne var der altså dog for 40 pct. af eleverne overensstemmelse mellem undervisningsniveau og prøveniveau. Allerede dengang kunne man diskutere, om det var rimeligt, at 60 pct. kun skulle have mulighed for at gå til prøver, som ikke passede til det niveau, de blev undervist på, men nu er det altså blevet langt mere grotesk, idet kun ca. 10 pct. går på grundkursus, og det vil sige, at hele 85-90 pct. af samtlige elever i 9. klasse går til prøve på et niveau, der slet ikke passer til det niveau, de er undervist på.

Jeg giver fru Jette Pors ret i, at denne skævhed bør rettes op, og det er et af de områder, som regeringen vil foreslå ændret ved en kommende reform af folkeskolen.

CD ønsker, at det skal være tvunget for eleverne at gå til disse prøver. Det mener jeg ikke er nødvendigt. Sagen er, at vi i dag er oppe på ca. 98 pct. deltagelse i 9. klasse-prøverne på trods af det forhold, jeg lige nævnte. Det er en meget stor deltagelse. Selv elever med store vanskeligheder ønsker at gå til prøve; det vidner ansøgninger om dispensationer om. De fleste vil altså gerne have et bevis på, hvad de kan. Hvorfor skal vi så tvinge de sidste par procent?

Jeg synes heller ikke, at det er rigtigt, at man forsyner eleverne med obligatoriske stempler. Det ville også være med til at gøre prøverne for højtidelige og give det billede af dem, at det er et krav, samfundet stiller til eleverne. Sagen er, at prøverne er et tilbud eller en hjælp til eleverne og til lærerne, og derfor mener jeg, at det vil være klogt at fastholde, at de er frivillige.

Regeringen har til gengæld ikke noget imod at give mulighed for karakterer og eventuelt prøver i flere fag, end vi har nu, men det skal altså i givet fald være frivilligt. Jeg har i øvrigt allerede i foråret 1991 givet enkelte skoler lov

[Undervisnings- og forskningsministeren]

til at give karakterer i nogle af orienteringsfagene, for skal man kunne lave den ene slags forsøg, skal man også have lov til at lave den anden slags forsøg, og det er der altså faktisk nogle skoler der har bedt om og fået lov til.

Kort sagt kan jeg love fru Jette Pors, at hele området prøver og karakterer vil blive taget op i forbindelse med den kommende folkeskole-reform. Jeg agter at fremsætte lovforslag derom omkring 1. februar, og jeg betragter CD's forespørgsel i dag som en god og konstruktiv indledning til den debat, vi skal have.

*Forhandling***Jette Pors (CD):**

Først tak til ministeren for svaret. Vi har nu i snart 15 år set, hvordan folkeskolens eksaminer er blevet mere og mere udvandede i befolkningens øjne. Om en elev har fået 7 eller 9 i karakter, har ikke længere den store interesse, hvis man vil videreudanne sig inden for den private sektor. Kun de færreste kan gennemskue forskellen i karaktererne, og derfor bliver de alt for ofte fortolket forkert, og erhvervslivet må bruge ressourcer på at lave deres egne test.

Lad mig slå fast med det samme, at jeg ikke taler om den lille gruppe, som af forskellige grunde har specielle problemer i skolen. I dag tager jeg udgangspunkt i de mange, som aldrig fik chancen for at vise, hvad de er gode til.

Tidligere var det sådan, at de dygtigste elever blev i skolen for at tage realeksamen. I dag søger de dygtigste væk efter 9. klasse, fordi der ikke er mere at hente, og jeg tror, at man rundt i landet længes tilbage til den tid, hvor mellem-skoleeksamen og realeksamen gav nogle klare retningslinjer, som de fleste kunne leve med.

Jeg forestiller mig en eksamensmodel, der bygger på realeksamensprincippet, men i respekt for de pædagogiske landvindinger, der heldigvis er sket i det forløbne tidsrum.

Vi skal fastholde fagopdelingen som hovedprincip. Det er da helt fint, hvis man laver tværfaglige projekter som supplement til den daglige undervisning, men udgangspunktet må være en klar fagopdeling, og vi må fastholde kravet om årskarakterer og jævnlige prøver op gennem skoleforløbet sluttende med en eksamen efter 9. klasse, ligesom vi må forlange et langt højere niveau ved 10. klasse-eksamen for de elever, som ønsker dette ekstra skoleår.

Selve eksamensformen bør tilrettelægges sådan, at alle skal eksamineres i de obligatoriske fag, som primært bør være dansk, matematik, historie, geografi, biologi samt eventuelt engelsk. Sideløbende hermed skal eleverne vælge mellem en boglig og en praktisk linje, og disse fag skal der også eksamineres i. Hvis man f.eks. vælger boglig linje, er man ingenlunde udelukket fra de praktisk-musiske fag, for det kan man supplere sit skema med og gå til eksamen i. Ligeledes kan en elev, som har valgt den praktiske linje, supplere med et eller flere fag fra den boglige gren og også gå til eksamen heri.

Det er mig en gåde, at angsten for en mindre god karakter i den grad kan få voksne mennesker til at gå i spåner, især da pædagogikken har udviklet sig så meget og så fint, som den har, og alle fra forældre til den sidstankomne lærer er interesseret i at gøre skolen til et godt sted at være for alle børn.

Man har i mange år været så optaget af at skjule elevernes svage sider, så vi i dag lidt bittert må konstatere, at det er gået ud over de elever, der har specielle evner, for de er blevet holdt nede i forsøgene på at gøre alle lige trygge.

Det er almindeligt anerkendt, at undervisning bør være motiverende, og det er mit indtryk, at lærerne lægger særlig vægt på denne del af deres planlægning. Helt fint! Det er en ærressag for den enkelte lærer at få trukket de bedste sider frem hos eleverne, men når spørgsmålet om motivering af eleverne bliver totalt styrende for, hvad der undervises i, og hvad der så ikke bliver formidlet, må vi reagere.

Børn har en naturlig trang og vilje til viden, og det må vi ikke underkende. Vi er da vist også enige om, at skolen skal give dem mulighed for at få det, jeg vil kalde elementær og grundlæggende viden inden for de forskellige fagområder. Det sker, så vidt jeg kan se, bedst ved ud fra centralt fastlagte læseplaner at bibringe dem kundskaber op gennem hele skoleforløbet med afsluttende eksamen som et synligt og letforståeligt bevis.

Vi skal vedkende os, at det at stille faglige krav til børn er det samme som at vise dem omsorg, og derfor skal de faglige krav afstemmes efter elevens alder og modenhed. Det bør man fokusere langt mere på, end hvorvidt eleverne nu også trives optimalt.

[Jette Pors]

Vi ved alle sammen, at det kan være himmel og helvede på én gang at gå i skole. Det er derfor godt, at pædagogikken har udviklet sig så flot, som den har, det skal vi være stolte over, men vi skal ikke bruge pædagogikken som undskyldning for, at undervisningen på landsplan bliver aldeles forvirrende og forskelligartet. Det er ikke det, jeg forstår ved kvalitet på folkeskoleplan.

Nu vil det ikke komme bag på mig, hvis et eller flere partier vil slå på, at der er diverse folkeskoleforsøg i gang, 7-punkts-programmer, og hvad de nu hedder alle sammen. Her skal jeg så lige minde om, at CD stemte imod, da man hentede de 14 mio. kr. hjem til forsøg, men lad det nu være. Jeg vil også gerne minde om, at uanset hvilke resultater disse forsøg måtte frembringe, så rokker det altså ikke ved den grundlæggende tanke om, at der skal eksamineres i det relevante undervisningsstof. Så kan man for min skyld kalde det tværfaglige projekter eller featuredage nok så meget, det vil ikke ændre mit grundsynspunkt.

Nogle har op gennem 1970'erne og 1980'erne beskyldt CD for at være bagstræberisk, når vi har forsvaret realeksamenstanken. Det opfatter vi som et panikargument. Ingen har vel tænkt sig at tage lysreguleringerne ned fra diverse vejkryds, blot fordi de er resultatet af noget, der blev tænkt for 100 år siden. Til gengæld vil det fremtvinge meget stor respekt hos mig, hvis en og anden, såfremt de inderst inde tror på ideen, er parat til at erkende dens berettigelse, også selv om den har været taget af bordet i nogle år.

Ideen om at afskaffe eksaminer, som er kommet fra Socialdemokratiet, vil jeg ikke bruge mange ord på, da vi kan konstatere, at selv Danmarks Lærerforening nu heldigvis har taget denne teori af bordet. Det er CD's opfattelse, at hverken elever, forældre, arbejdsgivere eller de højere uddannelsesinstitutioner støtter tanken.

Jeg vil slutte denne runde med at sige, at den eksamensfri folkeskole er utopi eller en myte, om man vil, og den eksamensform, vi kender i dag, har skabt og næret rygter om, at vores folkeskole er uden ryggrad. Det vil CD gerne være med til at rette op på ud fra vores holdning om, at skolen er et lærested og ikke kun et værested.

Vi kan ikke støtte ministerens tanke om to eksaminer på hvert niveau, og vi kan heller ikke støtte helhedsskoletanken, som bygger på en idé om at splitte fagene i stumper og stykker. Derfor har jeg brugt en del tid på at skitserer, hvordan vi mener at eksamensformen bør være.

(Kort bemærkning).

Lysholm Christensen (KRF):

Fru Jette Pors har nu motiveret forespørgslen, men der er en ting, jeg synes vi skal have afklaret allerede nu fra starten af. Skal jeg forstå CD's skolepolitik således, at man nu ønsker enhedsskolen afskaffet? Er det meningen, at vi nu skal have indført den delte skole igen, således at vi får sorteret børnene på et tidligt tidspunkt i et A- og et B-hold? Jeg synes virkelig, det er meget vigtigt, at vi får det afklaret allerede nu ved debattens begyndelse. Skal vi til at sortere børnene på et tidligt tidspunkt, sådan at vi kan få de dygtige skilt fra de mindre dygtige?

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Jeg vil godt sige med det samme, at enhedsskoletanken ikke er vores kop te, og det skulle ikke gøre mig meget ked af det, hvis man pillede ved den.

Det med at dele i et A- og et B-hold er ikke helt rigtigt, for det gør man også i dag, men det er skjult, og det er en af grundene til, at man ikke tager eksamen alvorligt nogen steder. Man må hellere sige: Lad os så få den eksamen med alt, hvad det indebærer, og så give børnene retten til at gå om, hvis det viser sig at være for dårligt. Samtidig taler vi også for, at der skal indføres eksamen i flere fag, og det er nok så væsentligt.

Jeg tror, jeg vil stoppe her, for det er nok noget, vi vil vende tilbage til, men man kan ikke bare sige, at man ikke vil dele børn i et A- og et B-hold og altså bare lade det glide. Laver vi stadig flere eksaminer, er der ingen, der tager det højtideligt, og det kan CD ikke støtte.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg synes, det var interessant at høre fru Jette Pors sige, at vi i dag skjult deler børnene i A-

[Marianne Jelved]

og B-børn. Det vil jeg gerne bede om en konkretisering af.

Så kan jeg ikke lade være med at spørge, hvad fru Jette Pors egentlig mente om enhedsskolen, for det var ikke helt klart, og jeg er enig med hr. Lysholm Christensen i, at det er temmelig afgørende for den videre debat.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

En konkretisering? Jeg synes da, det er temmelig konkret, når vi er derhenne, hvor erhvervslivet skal lave sine egne test, fordi det ikke kan bruge folkeskolens eksamensresultater til noget som helst.

Helhedsskoletanken? Vi går ind for fagopdelingen, som vi finder meget væsentlig. Vi skal ikke derhen, hvor det hele bliver til, at vi skal trives i skolen, og så skal hver enkelt lærer selv finde ud af, hvordan man nu trives bedst, og man skal sidde og rode med, hvilket stof der skal undervises i. Vi tror stadig væk på fagopdelingen, og den mener vi ikke helhedsskoletanken går ind for.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det var overhovedet ikke noget svar, jeg fik fra fru Jette Pors. At det, at erhvervslivet laver sine egne test, skulle være dokumentation for, at folkeskolen deler i A- og B-børn, kan jeg overhovedet ikke se nogen sammenhæng i. Derfor må jeg konkludere, at fru Jette Pors har sagt noget, som der ikke er noget som helst hold i.

Dernæst må jeg sige, at definitionen af enhedsskolen som et sted, hvor man bare skal trives, er fuldstændig uden noget som helst hold i virkeligheden og i den nugældende lovgivning. Men jeg kunne spørge fru Jette Pors: Hvad er der i vejen med, at man lærer en hel masse, samtidig med at man trives i skolen?

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg synes, at fru Marianne Jelved fik svunget sig rigelig højt op. CD's ordfører, fru Jette Pors, har ikke sagt noget som helst om, at man ikke skal trives i skolen. Det, fru Jette Pors har sagt her, er, at vi ønsker en ændret folkeskole, og at vi ønsker, børnene lærer kvalitet i under-

visningen. Vi ønsker også, at de trives, og vi ønsker frem for alt det, som fru Marianne Jelved også kan huske, nemlig den gamle realeksamen. Undskyld jeg siger det, men det er tåbeligt at spørge, hvornår børnene skal deles. Målet er da, at de bliver delt på et eller andet tidspunkt, for ellers kan vi ikke køre efter den gamle realeksamensmodel. Det ved enhver, der er gammel nok til at have gået under den gamle realeksamensordning.

Så kan jeg ikke forstå den hetz mod realeksamen, som fru Marianne Jelved lægger for dagen. Hvorfor i alverden kan man ikke dele børn noget før? Det er jo det, som bl.a. Georg – hvad er det nu, han hedder ... (*Tilråb*) ... Georg Poulsen har slået så meget på her i foråret, altså at man deler børnene, således at de kan udnytte de kvalifikationer, de har.

Formanden:

Vi har jo ikke rigtig nogen sufflørkasse her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg noterer mig, at fru Bente Juncker nu følger sig kaldet til at komme fru Jette Pors til hjælp, men jeg må konstatere, at der stadig væk overhovedet ikke er noget svar, og jeg fatter egentlig ikke, hvorfor fru Bente Juncker begynder at blande sig på nuværende tidspunkt. Fru Jette Pors taler om, at folkeskolen i dag deler børn, men skjult, i A- og B-børn, og så stiller jeg det helt uskyldige spørgsmål: Hvordan? Svaret på det har jeg endnu ikke fået, men så kan jeg jo også konstatere, at det er ligegyldigt, for der er ikke hold i det.

Formanden:

Fru Jette Pors en kort bemærkning, og så skal vi til at tænke på, at vi har en ordførerrække, som skal diskutere hele problematikken.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Jeg kan sige til fru Marianne Jelved, at den skjulte deling sker ved, at de går til eksamen på det samme niveau, uanset hvilket niveau de har været undervist på. Det kalder jeg at skjule kendsgerningerne.

Helle Degn (S):

Efter at have oplevet dette spil på midtbanen tror jeg, vi skal fortsætte en mere seriøs del af denne her debat.

Ethvert forældrepar, som har et barn i folkeskolen, ønsker at kunne følge med i barnets udviklings- og læreproces, hvordan det skrider frem, om det går godt, om det går, som det skal. Enhver elev har også ret til løbende vurdering af udbyttet af læreprocessen. Det er vores udgangspunkt, når vi diskuterer indholdet i folkeskolen.

Det karakter- og prøvesystem, som skolen betjener sig af i dag, er efter vores opfattelse en smule gammeldags i forhold til den glæde, elever, forældre og lærere kunne have af en løbende evaluering – en vurdering og evaluering, som var en del af indlæringsprocessen, hvor både den enkelte elev får en realistisk selvforståelse af læreprocessen og eget udbytte heraf, og hvor læreren får et realistisk billede af hensigtsmæssigheden af den anvendte pædagogik, resultatet og udbyttet af undervisningen. Det ser vi gerne bliver udviklet.

Derudover ser vi det som en løbende udviklings- og efteruddannelsesproces af lærerkraften, hvilket vi også synes i sig selv er attraktivt. Gennem sådanne løbende evalueringer skal den enkelte kunne vurdere sig selv og udbyttet af undervisningen både på det faglige og på det personlige plan.

Socialdemokratiet ønsker folkeskolens karakter-, prøve- og eksamenssystem ændret i retning af løbende evalueringer. Det har brugerne, eleverne og forældrene og lærerne krav på.

Socialdemokratiet ønsker det gammelkendte system reduceret mest muligt, hvilket vi har kæmpet for i hele dette århundrede, og hvilket vi vil kæmpe for de sidste otte år før det næste årtusindskifte.

I modsætning til CD og Venstre mener vi ikke, at hvis vi blot får lidt mere af det samme, altså prøver på to niveauer og på to årgange, så har vi svaret på 1990'ernes udfordring. Den unge kan måske have brug for en dokumentation for at have fået det forventede udbytte i forhold til folkeskolens mål og derfor mulighed for at aflægge én folkeskolens afsluttende prøve efter enten 9. eller 10. klasse, men vi tillægger den gennem årene løbende evaluering på personlig og faglig modning den afgørende

betydning. Derfor er udfordringen at udvikle nogle for eleven brugbare evalueringsredskaber og ikke blot, at Folketinget forfalder til at skruetiden baglæns og genindføre de gammel-dags måle- og sorteringsmekanismer.

Socialdemokratiet må tage afstand fra ministerens indledende, lidt nedladende og parti-egoistiske bemærkninger om 1975-loven og dens indretning. At 1975-loven skulle føre til den slutning om behovet for, at de gammelkendte prøver skal udvikles yderligere, er efter vores opfattelse helt galt og en ren gammelpartiideologi fra 1970'erne.

Moderne evalueringsmetoder, som vinder indpas overalt i samfundet i øvrigt – hvad enten man er under andre uddannelsesformer, på kursus eller sågar på rejse med et rejsebureau eller man er på arbejdsmarkedet i øvrigt, betjener man sig faktisk af løbende evaluering – skal selvfølgelig også gælde i folkeskolen for vores børn, som gerne vil tjekke, om de har regnet rigtigt på computeren, om de forstod instruksen, om de fik udbytte af undervisningen, og om de er i god udvikling.

CD opererer også med tanken om de gamle prøver i flere fag. Vi ser gerne, at flere af fagene får indbygget løbende evaluering i deres undervisningsprogrammer.

Afslutningsvis skal jeg således på Socialdemokratiets vegne beklage, at CD har forsøgt at score et par billige politiske point ved blot at trække denne ene del af folkeskolens fornyelsesdebat ud af sin sammenhæng.

Når den samlede tilbagemelding fra folkeskolens forsøgs- og udviklingsprogram foreligger, vil dette danne grundlag for overvejelser om, hvordan vi griber en indholdsreform an, som ikke kun baseres på de ministerielle monologer, der har præget 1980'ernes skole- og uddannelsespolitik uden et fremadrettet perspektiv, men som alene har koncentreret sig om at bekæmpe ideologiske vindmøller eller fordomme fra 1970'erne og 1980'erne.

Nu har også folkeskolen brug for koncentration af energier om en indholdsreform for år 2000, som er funderet i bruger-/aftagerønsker og erfaringer og ikke kun i den opfejning, et dygtigt embedsapparat kan lave efter en ideologisk bannerfører.

Socialdemokratiet vil gerne samarbejde med de partier, som vil en fornyelse af karakter- og prøvesystemet. Derfor skal jeg på vegne af So-

[Helle Degn]

cialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, SF, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti fremsatte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til at afholde en konference i begyndelsen af 1992 om evalueringsformer i folkeskolen på baggrund af forskning og udviklingsarbejde.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 13).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Eva Møller (KF):

Jeg vil gerne indlede med at sige til CD, at det ikke er ukært for Det Konservative Folkeparti, at vi her får en lejlighed til at diskutere folkeskolen. Selv om folkeskoleområdet er stort og mangfoldigt, kan der naturligvis være grund til også indimellem at se på enkeltdele af det.

Vi ved, at vi skal have en ny folkeskolelov, hvor vi får alle problemerne vendt, men jeg er glad for, at vi i dag får lejlighed til at diskutere et enkelt aspekt af det område, der berører os alle. For dybest set ved vi jo, at det er således, at børnene er det vigtigste, vi har, og det hvad enten vi betragter dem som vores egne børn – det kæreste, vi ejer – eller vi betragter dem som en ressource i samfundet, de mennesker, der skal bære det samfund videre, som vi skaber herinde ud fra vores holdninger og ønsker. Vi har vel alle et ønske om at aflevere et samfund, der er bedre end det, vi har modtaget, og det er det samfund, vi gerne vil videregive til børnene.

Hvis vi skal skabe en folkeskole, som er en folkeskole i ordets bedste og rigtigste forstand – en skole for alle – så har denne skole naturlig brug for at tage hensyn til den enkelte elevs stærke sider og den enkelte elevs svage sider og ikke kun til den ene halvdel af siderne. Det er for os et meget væsentligt krav til folkeskolen.

Derfor mener vi også, det tilsvarende må gælde, at børnene har ret til at blive prøvet på deres eget niveau. På nogle niveauer er de

stærke, på andre niveauer er de svage. Men de har alle ret til at blive prøvet på det niveau, de er på, og det niveau, de er blevet undervist på.

Derfor har vi naturligvis som politikere en forpligtelse til at give dem tilbudet om prøver på forskellige niveauer, således at både deres stærke og deres svage sider kan komme til deres rette udfoldelse.

Det er også karakteristisk – således oplever jeg også børn i dag – at børn er utrolig glade for at konkurrere. Jeg tror ikke, der findes noget barn i dagens Danmark, som ikke har adgang til et eller flere computerspil og bruger uanede mængder af tid på at konkurrere og først og fremmest på at konkurrere med sig selv, på at lære noget om sig selv, om sine stærke og sine svage sider. Det er spændende, når man når lidt flere point, end man nåede sidste gang.

Karakterer og prøver, som kommer ud af denne konkurrence med sig selv, skal være meningsfyldte; ellers er der ikke nogen idé i at lade prøverne afholde, og der er ikke nogen idé i at give karaktererne.

Prøver og karakterer skal naturligvis afspejle det undervisningsniveau, som eleverne har været igennem. Og vi finder det derfor ikke rimeligt, at man, uanset om man har gået på grundkursus, udvidet kursus eller på udelt niveau, skal bedømmes på det samme grundlag. Det er ikke rimeligt mod børnene.

Det nuværende system, som har det på den måde, afspejler folkeskoleloven af 1975, og som bekendt stemte Det Konservative Folkeparti ikke for denne lov. Det var der flere forskellige grunde til at vi ikke gjorde; en af dem var, at vi ikke mente, det prøvesystem, der blev indført med loven af 1975, harmonerede med Det Konservative Folkepartis tanker.

Jeg kan ikke ligesom fru Helle Degn på dette område sige, at de tanker har vi haft i hele dette århundrede, for Det Konservative Folkeparti har kun eksisteret i 75 år, men vi har haft tankerne i alle de år, vi har eksisteret, og jeg mener, det er præcis lige så legalt at have tankerne på den fløj som at have dem på den anden.

Jeg lagde mærke til, at fru Helle Degn i en bemærkning til Venstre nævnte, at det var gammeldags ideologi at have de samme tanker, som man havde haft i 1970'erne. Det kan undre mig lidt, når fru Helle Degn mener, at de

[Eva Møller]

tanker, hun har haft i 100 år, er gode nok. Men mine er altså kun 75 år gamle, og vi bliver ved med at have dem i Det Konservative Folkeparti.

Vi mener, at det standpunkt og det udbytte, eleverne har nået gennem deres undervisning, som er givet på flere forskellige niveauer, skal afspejles i prøverne og i karaktererne. Derved kan vi se det udbytte, som eleverne har nået.

Jeg oplever det på den måde, at oplysningsværdien af en hel række topkarakterer – og vi ved jo rent faktisk, at der er klasser og lærere, der år efter år når snit, som ikke ligger under 10,5 – er lig nul. Jeg skal understrege, at oplysningsværdien naturligvis ville være præcis lige så ringe, hvis den pågældende lærer år efter år kom ud med en lang række bundkarakterer. Oplysningsværdien er lig med nul for såvel eleverne som deres forældre, aftagerne og lærerne, og det er vi ikke tilfredse med.

Vi vil i Det Konservative Folkeparti gerne være med til at ændre prøverne, således at de afspejler hverdagen i den danske folkeskole. Det vil sige, at der skal være prøver på flere forskellige niveauer, og vi ser også gerne, at der kommer prøver i flere forskellige fag. Vi mener, at man godt kunne nøjes med at have mundtlige prøver i 2-3 fag og så lade de øvrige fag gå ud efter et lodtrækningsystem. Det system virkede i gamle dage, da ordførerne her i dag gik i skole, under realeksamen og under mellemskoleeksamen, og vi tror også godt, at systemet med lodtrækning kunne virke i fremtiden.

Eksamen og karakterer, er det overhovedet noget, der ønskes? Det kan man naturligvis diskutere og debattere på mange måder, men der er gentagne gange blevet lavet brugerundersøgelser, den seneste i 1989, hvor spørgsmålet lød:

»Nogle mener, at man så vidt muligt skal undgå, at børnene skal til eksamen og have karakterer, og nogle mener, det er vigtigt, at børnene skal til eksamen og have karakterer. Hvad mener De?«

Her var svaret, at 69 pct. af befolkningen ønskede prøver og karakterer, 23 pct. af befolkningen ønskede ikke prøver og karakterer, og 8 pct. af befolkningen vidste det ikke. Det, der for mig er det måske mest interessante i denne undersøgelse, er, at der er sket en stigning i jærerne til prøver og karakterer på 8 pct., siden den tilsvarende undersøgelse blev lavet i 1978.

I den samme undersøgelse indgik også spørgsmålet om, hvorvidt man foretrak kursusdelt undervisning eller samlet undervisning, og her var svaret, at 63 pct. ønskede kursusdelt undervisning, 21 pct. ønskede samlet undervisning, og 16 pct. vidste det ikke.

Det var for begge undersøgelser tillige karakteristisk, at det var de yngste årgange, de 15-24-årige, som dels ønskede eksaminer, dels ønskede delt undervisning, og når jeg siger, det er interessant, er det naturligvis, fordi alle argumenter om, at det er forældrene og arbejdsgiverne, som vil tilbage til den gammeldags skole, de selv kendte, hermed kan manes i jorden. Det er de unge, der føler sig snydt af dagens skole, og det synes jeg vi har en forpligtelse til at lytte efter, til at tænke over.

Har eksamen så overhovedet nogen værdi? Det vil modstanderne jo hævde den ikke har. Jeg vil gerne sige, at mig forekommer eksamen, som den opleves i dag, lidt anderledes, end vi andre oplevede den. Det er en mulighed for at samle tingene sammen, for at gå på tværs, for at trække paralleller, for at fremstille noget selvstændigt. I dag har man jo forberedelsestid og brede spørgsmål, så man prøves altså ikke udelukkende i paratviden.

Prøver med fremmed censor er også elevernes eneste værn mod protektionisme, mod sympati og antipati fra lærerens side. Det vil sige et værn fortrinsvis for de svage elever og ikke for de stærke.

Når man har udtalt bekymring for den nedvurdering af eleverne, der kunne ske, synes jeg også, man måske kunne overveje, om der ikke var grund til at være lige så bekymret for den opvurdering, enkelte elever kunne have af sig selv, hvis de aldrig nogen sinde blev prøvet og vurderet af andre end den ene lærer, de kender til. Vi ved jo alle sammen fra vores dagligdag, at hverdagen uden for folkeskolen er én lang eksamen, én lang prøve i at kunne samle ting sammen, kunne fremstille dem og kunne drage paralleller og udnytte tidligere viden.

Vi synes, det er en chance, man også skal give folkeskolens elever, og kan derfor godt gå ind for et ændret prøvesystem med prøver på flere niveauer og gerne i flere fag.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg kunne have lyst til at spørge fru Eva

[Marianne Jelved]

Møller, som jo selv er underviser – godt nok ikke i folkeskolen, men i øvrigt med et udmærket kendskab også til folkeskolen – om hun er bekendt med Matematiklærerforeningens blad, temanummer nr. 8 for 1990; ellers skal jeg gerne låne det for en kort bemærkning til fru Eva Møller. Der er der lavet en opgørelse over, hvordan karaktergivningene fordeler sig ved prøver i regning/matematik ved afgangsprøverne efter 9. klasse i 1985. Det viser sig, at karakterfordelingen for de børn, der har gået til prøve og har gået enten på grundkursus eller udvidet kursus – de går til den samme prøve – er nøjagtig magen til karakterfordelingen for dem, der har gået på ikkekursusdelt, bortset fra at der i den førstnævnte gruppe er enkelte, der har fået karakteren 03, hvad der ikke er i den sidstnævnte. Jeg kan oplyse, at 0,4 pct. af eleverne i 1989 fik karakteren 13 ved den afsluttende prøve. Det viser noget om, at der i hvert fald ikke på grundlag af denne undersøgelse, som bare er en af adskillige, der giver samme resultat, er basis for at sige, at dette at eleverne går op til den samme afsluttende prøve efter 9. klasse, uanset om de har været undervist samlet eller kursusdelt, giver et forkert indtryk af, hvad eleverne kan. Tværtimod.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg er bekendt med undersøgelsen, som jeg mener vi har fået sendt alle sammen fra Matematiklærerforeningen. Jeg vil gerne sige, at den jo viser, hvordan resultaterne er på landsplan. Jeg er også bekendt med fra samtaler med utallige lærere spredt ud over hele landet, at det år for år viser sig, at de samme lærere opnår topkarakterer for deres elever og siger, at de aldrig nogen sinde ville have opnået det, hvis eleverne blev bedømt på det niveau, de var undervist på, og ikke alle sammen blev bedømt på det samme niveau. Jeg må indrømme, at jeg tillægger individuelle lærerudtalelser fuldt så stor vægt som en samlet undersøgelse.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Ja, så ved jeg ikke, hvorfor vi skal bruge tid på at diskutere spørgsmålet her. Hvis man ikke kan bruge forskningsresultater og undersøgelser og statistikker, som i øvrigt for manges ved-

kommende udarbejdes i Undervisningsministeriet, så er vi jo lidt på en vis persons mark.

Anders Mølgaard (V):

Som bekendt fremsætter undervisningsministeren i januar 1992 et lovforslag til en indholdsreform for folkeskolen. Så der bliver altså i 1992 rig lejlighed til at debattere visioner på folkeskoleområdet.

Det gælder naturligvis også form og udstrækning af anvendelse af prøver i folkeskolen, og derfor finder jeg egentlig ikke, at tidspunktet for en generel debat om evalueringsformer er særlig velvalgt.

Men jeg vil kort og klart prøve at slå Venstres principielle synspunkter fast om det, forespørgslen drejer sig om.

Venstre er tilhænger af, at flere fag i 8.-10. klasse skal være prøvofag. Men for at holde antallet af mundtlige prøver på et rimeligt niveau skal der naturligvis, som også andre ordførere har været inde på, være lodtrækning om, hvilke fag der skal afholdes prøver i. I de fag, hvor eleverne ikke skal til prøve, var det måske en idé at overføre årskaraktererne til eksamensbeviset.

Som bekendt kan elever efter 10. klasse gå til enten afgangsprøve eller udvidet afgangsprøve. I dag har elever efter 9. klasse kun mulighed for at gå til almindelig afgangsprøve uanset undervisningsniveauet. Venstre finder det naturligvis sagligt rigtigt, at elever efter 9. klasse ligesom i dag efter 10. får mulighed for at vælge mellem to prøveniveauer.

Altså kort og klart: Venstre kan naturligvis tilslutte sig det dagsordensforslag, der er fremsat.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Da SF er et ungt parti, har vi ikke haft vores mening i så mange år som Socialdemokratiet og Det Konservative Folkeparti. Ikke desto mindre har vi altid i de år, vi har eksisteret, ment det samme, nemlig at karakterer og eksamener i folkeskolen skal afskaffes. Det hænger sammen med vores overordnede syn på, hvad der for os er målet for folkeskolen: en udelt skole, skolen for alle, uden sortering og selektion. Vi ønsker, at skolen skal fremme samarbejde og fællesskab om løsning af de opgaver, som fører frem til det mål, der er sat for den enkelte og for klassen. Vi ønsker ikke, at den

[Hanne Thanning Jacobsen]

skal animere til egoistiske præstationer og konkurrence på andres bekostning.

Når jeg gennemtænker de skolepolitiske tanker, der ligger bag denne forespørgsel om, hvilke skridt undervisningsministeren vil tage til at ændre folkeskolens afsluttende prøver, så disse bliver et reelt udtryk for den enkelte elevs udbytte af undervisningen i folkeskolens fag, så bliver jeg i hvert fald bekræftet i, at CD's og vores tanker om folkeskolen, dens prøver og deres funktion eller mangel på samme ligger milevidt fra hinanden.

For det første ligger der i ordvalget en klar tilkendegivelse af, at CD er utilfreds med de afsluttende prøver, som vi kender dem i dag. Og så skal jeg til overraskelse for fru Jette Pors gøre opmærksom på, at jeg om et øjeblik siger, at jeg nu kan mødes med CD. Men den utilfredshed, der bliver givet udtryk for, er nok det eneste, vi kan mødes om, for vores indfaldsvinkel er så sandelig den diametralt modsatte.

Vi ved, at der er sider af en undervisning, som ingen prøver siger noget som helst om, og som en undervisning heller ikke kan sige noget om. Uanset hvad man ellers måtte mene om prøver, må det være et krav til dem, at de ikke må indsnævre den enkeltes muligheder og skolens hverdag. Og er det netop ikke det, de gør, når de har fået så stor indflydelse på arbejdet i folkeskolen? Uden dem ville skoleåret både for 9. og 10. klasse og også for resten af skolen få et meget roligere og arbejdsmæssigt bedre forløb end i dag.

Som det er nu, bruges det meste af maj og juni måned til prøveafholdelse. Det medfører opbrud i hele skolens rytme med vikartimer for de yngre elever, belastning for administrationen, rejseri og censorfrokoster og 19,2 mio. kr. på finansloven, som jeg bestemt godt kunne finde en fornuftigere anvendelse for til gavn for den danske folkeskole.

Det mest groteske ved det hele er, at karakterer og prøver mere og mere har mistet deres praktiske betydning. De skal ikke bruges som adgangstegn til ungdomsuddannelserne. Og jeg må da gå ud fra, at alle her mener, at de unge i dagens komplicerede samfund skal have en uddannelse. De tider er da vel heldigvis forbi, hvor vi sendte de unge direkte fra folkeskolen ud på arbejdsmarkedet. Desværre er de tider jo ikke forbi, hvor mange bliver sendt ud i arbejdsløshed. Men det vil vi forhåbentlig til

stadighed vende tilbage til her i Folketinget – ikke kun for at tale om det, men også for at handle.

Arbejdsmarkedet interesserer sig selvfølgelig ikke for disse for det meste mindst 3 år gamle prøver, når de unge efterfølgende har taget en ungdomsuddannelse. Et almindeligt rundspørge vil bekræfte, at ingen spørger efter disse karakterer og afsluttende prøver fra folkeskolen. Og på den baggrund kan man jo godt fundere over den stædige fastholden af dem fra visse sider og spørge, hvad ærindet med det er.

Forespørgernes anden forudsætning er, at de afsluttende prøver kan give, som det siges, et reelt udtryk for den enkelte elevs udbytte. Jeg tror ikke en døjt på, at en given talskarakter en given dag i et menneskes liv giver noget som helst reelt udtryk for udbyttet af henholdsvis 9 og 10 års arbejde i skolen. Til gengæld er det en selvfølge for mig, at der skal bygges en løbende og systematisk evaluering ind i skolens arbejde og det på en sådan måde, at både elever, forældre og lærere kan tage konsekvensen af en sådan evaluering. Det er også en selvfølge for mig, at evalueringer kan være en støtte for det daglige arbejde.

Den tredje forudsætning for CD er øjensynlig, at fundamentet for skolens indhold og organisering fortsat er og skal være fag.

Også her er vi uenige. Det er min klare opfattelse, at der i de delrapporter fra det 4-årige forsøgs- og udviklingsarbejde, som vi indtil nu har fået indblik i, er sat et stort spørgsmålstegn ved, om den opdeling af fagene, vi har i dag, er fremtiden. Fagtrængsel, § 6-fag, skolens såvel som samfundets overgang fra industri- til informationsamfund, nye vidensområder m.m.m. vil nødvendiggøre bredere videnssammenhænge. Men dette vil og skal vi diskutere ved en anden lejlighed.

I sidste uge spurgte jeg undervisningsministeren, hvor mange udviklingsarbejder der er igangsat, gennemført og forskningsmæssigt vurderet vedrørende alternative evalueringsformer. Svaret var 10, hvoraf de fleste er forsøg med semester- og gruppeprøver. På Statens Pædagogiske Forsøgscenter arbejder man med projektet »Prøvelsernes tid, ny praksis, nye prøver«. Formålet er at udvikle evalueringsformer, der i højere grad afspejler den daglige undervisning. Skolen søger bl.a. at få svar på spørgsmål om, hvordan man evaluerer kreativ

[Hanne Thanning Jacobsen]

problemløsning, beherskelse af varierede udtryksformer og samarbejde. Det synes jeg lyder spændende. Og jeg ser frem til den forskningsbaserede vurdering af dette projekt.

Afslutningsvis vil jeg sige, at det hjørne af folkeskoledebatten, som CD har rejst i dag, selvfølgelig skal sættes ind i en langt mere omfattende og dybtgående diskussion om fremtidens folkeskole. Derfor er mit parti og jeg godt tilfredse med, at et flertal i Folketinget opfordrer ministeren til, at vi, inden vi får den samlede evaluering af de over 8.000 udviklingsarbejder i maj 1992, får lejlighed til på en konference at blive klogere på, hvad forskere og andre, der har viden om evalueringsformer, mener om dette spørgsmål.

På den baggrund kan jeg allerede nu meddele, at SF selvfølgelig stemmer for den dagsorden, som vi er medforlagsstillere til.

Køpke Christensen (FP):

Denne forespørgselsdebat med korte bemærkninger kan vi høre giver anledning til en større debat, end vi måske havde regnet med. Jeg synes imidlertid, det er på sin plads, at vi har fået denne debat i dag på initiativ af CD; jeg synes virkelig, det er rimeligt, at vi drøfter baggrunden for disse problematikker.

I Fremskridtspartiet er vi af den opfattelse, at jo tidligere børn bliver fortrolige med eksaminer og prøver, desto lettere bliver det for de enkelte elever selv at vurdere deres evner og klare prøver og eksaminer, når de bliver ældre.

Der har altid været eksaminer og afsluttende prøver i den danske folkeskole. Der kan nævnes mellemskoleeksamen, realeksamen, teknisk forberedelseseksamen og den lille latinprøve. I 1975 blev der så, som nogle har omtalt, indført det, der hedder FA og FUA – altså folkeskolens afgangsprøver og folkeskolens udvidede afgangsprøver – efter 10. klasse, hvorimod den almindelige folkeskoles afgangsprøve kan tages efter både 9. og 10. klasse. Under denne lov bestemmer eleverne selv, om de vil indstille sig til prøverne i de enkelte prøvefag; prøverne er altså ikke obligatoriske og dermed tvungne.

Vi ved altså, at eleverne fra grundkursus og elever fra udvidet kursus går op til samme prøve efter 9. klasse, altså folkeskolens afgangsprøve. Efter 10. klasse går eleverne fra grundkursuset også op til folkeskolens afgangsprøve,

men disse elever, der har taget det udvidede kursus, kan – og jeg understreger kan – vælge at gå op til folkeskolens udvidede afgangsprøve efter folkeskolens afgangsprøve.

Med hensyn til antal fag – som også CD er inde på – der skal laves eksaminer i, er vores opfattelse, at hele folkeskoleforløbet skal afsluttes med disse obligatoriske eksaminer i alle fag. Disse eksaminer skal ligge på to niveauer, og vi mener, at elever, der har gået på grundkursus, skal gå op til folkeskolens afgangsprøve, der nok bedst kan betegnes som værende på niveau med den tidligere mellemskoleeksamen. Den kategori af elever, der har gået på udvidet kursus, skal – ikke bare kan, men skal – altså naturligvis gå op til folkeskolens udvidede afgangsprøve, som bør ligge på et niveau, der svarer til den tidligere realeksamen.

Jeg kan forstå, at CD er enig med Fremskridtspartiet i denne holdning til eksaminer i folkeskolen, og også i det aspekt, at vi opfatter folkeskolen som et sted, hvor man ikke bare skal tænke på eksaminer for eleverne, men også afprøve lærernes faglige kvaliteter, og det gøres naturligvis også ved eksaminer. Man skal passe på, at man ikke altid siger, at det er elevens skyld, når eleven ikke får tilstrækkelig gode karakterer og eksaminer; det kan også en gang imellem skyldes manglende kvalitet hos lærerne.

Fremskridtspartiet er af den opfattelse, at det er godt, at vi får denne forespørgselsdebat, hvor vi også tydeligt kan få ministerens mening om de ting, vi her taler om. Jeg håber da, at ministeren inderst inde er enig med Fremskridtspartiet i, at det ikke er korrekt, at eleverne selv kan afgøre, om de vil gå til prøve eller ej. Min fornemmelse med hensyn til karaktergivning og eksaminer i det hele taget er, at eleverne ganske givet ønsker denne vurdering af sig selv, således som den konservative ordfører var inde på.

Hvis man som elev ved, at der ikke er nogen, der stiller krav til én sidst på året om eksaminer/prøver, vil der naturligvis ikke være det samme incitament fra elevens side til at gøre det optimale i løbet af året. Derfor er det også en fejl, at der i visse fag ikke bliver lavet prøver og eksaminer. Også i de rent praktiske fag bør der laves eksaminer, således at en elev, der ikke er bogligt begavet, men som måske har en stor praktisk begavelse, også kan få en psykisk

[Køpke Christensen]

tilfredsstillelse med hensyn til at gå ud og prøve at få et praktisk arbejde bagefter.

Apropos praktisk arbejde: Vi må jo nok erkende, at uanset hvad man skal uddannes til efter folkeskolen – om man går gymnasievejen, handelsskolevejen, teknisk skole-vejen osv. – er det således, at der kræves boglig viden af en vis standard i dag. I gamle dage sagde man: Kan du ikke blive andet, kan du altid blive bondemand eller håndværker. Den tid ved vi jo er forbi, og derfor gælder det om at motivere de unge mennesker så meget som overhovedet muligt. Det gøres efter vores opfattelse bedst ved at indføre eksaminer i alle fag og tidligere i undervisningsforløbet, end det sker i dag.

Til sidst vil jeg med hensyn til 10. klasse sige, at jeg tror, man ofte ude omkring oplever – i hvert fald når man taler med folkeskoleelever – at 10. klasse er et mere eller mindre spildt år. Det er altså et år, hvor man bare går og drysser rundt og skal finde ud af, hvad man i grunden vil efter folkeskolen. Hvis man absolut vil have 10 års skolegang, hvorfor kan man så ikke sige: Vi udvider de 45 minutter til 50 minutter? Derefter sker der jo det, at når man har gået 9 år i skole, vil man ved hurtig gennemregning se, at man reelt har gået der i 10 år efter denne udregning.

(Kort bemærkning).

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Hr. Køpke Christensens krav om eksamen i alle fag bekræfter for mig en meget, meget stor tro på gulerødder og en meget, meget lille tro på mennesket.

Marianne Jelved (RV):

Hvis det var Det Radikale Venstre, der havde rejst forespørgslen, havde den haft en anden formulering. Så ville den have heddet noget i retning af, om ministeren vil tage skridt til at ændre folkeskolens afsluttende prøver, så disse bliver et reelt udtryk for, i hvilket omfang folkeskolen har levet op til sit formål.

Folkeskolen er en almen, afsluttet grunduddannelse for alle børn. Dermed er den en helt speciel uddannelsesinstitution i vores uddannelsessystem som helhed, og ungdomsuddannelserne skal tage udgangspunkt i det, eleverne kan, når de kommer fra folkeskolen. Og der er i øjeblikket det udmærkede formål – som vi i Det Radikale Venstre i øvrigt vil afvise at dis-

kutere med ministeren – at skolen i samarbejde med forældrene skal sikre, at eleverne får mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsformer og udtryksformer, som – og det er det meget centrale – medvirker til en alsidig udvikling.

Jeg tror nok, at det er et gennemgående træk for alle partier, at man mener, at det centrale i folkeskolen er en alsidig udvikling af børnene, netop fordi folkeskolen har en helt speciel forpligtelse til, at børnene dannes, mens de går i folkeskolen; vi taler altså om dannelsesbegrebet. Og til det har politikerne jo indrettet folkeskoleloven og dermed folkeskolen med fag, obligatoriske emner osv. osv., men også med det perspektiv, at dannelsen af børnene er central for deres alsidige udvikling – altså indholdet i folkeskolen som helhed. Derfor handler folkeskolen ikke kun om fag. Den handler også om, hvad der foregår i folkeskolen, hvordan man er sammen med hinanden, hvordan man lærer at arbejde sammen, udvikle sin ansvarlighed, sin selvstændighed osv.

Udgangspunktet for Det Radikale Venstre er, at alle børn kan noget, når de kommer i skole. Og det ideelle ville være, at lærerne og skolen tog udgangspunkt i det, børn kan, og bygger videre på det. At fremme børns selvforståelse og selvtillid, altså børns oplevelse af, at man kan lære, man kan udvikle sig, man kan blive bedre, man kan blive klogere, kræver, hvis man skal være motiveret for at lære, at børn oplever, at de kan noget i forvejen. Der er intet mere dræbende end velmenende lærere, der tager udgangspunkt i, hvad børn ikke kan, for at kompensere for det.

Hvis man tager udgangspunkt i det, et barn ikke kan, hver skoletime 200 dage om året i 10 skoleår, kan jeg godt se, hvad det er for maste børn, der kan komme ud af den folkeskole, hvilket jeg med mine egne erfaringer gennem min tilknytning til folkeskolen må konstatere er situationen for en lang række børn. Det skyldes ikke ond vilje fra folkeskolelærernes side; det drejer sig om traditioner osv., som vi kan diskutere i en anden sammenhæng.

Skolens problem er, at den ikke magter at leve op til sin formålsformulering. Skolen har været og er fortsat alt for bogligt domineret; det er der mange forklaringer på, det skal jeg heller ikke nødvendigvis komme ind på at udbyde i dag.

[Marlanne Jelvéd]

Så har vi prøverne. Der står i et cirkulære eller en bekendtgørelse, at prøverne skal afspejle den daglige undervisning. Det lyder jo smukt. Jeg har fundet ét træk, der er positivt ved prøverne i denne sammenhæng: Hvis ikke vi havde haft prøver, var dansklærerne formentlig ikke begyndt at undervise i andre tekster end de traditionelle litterære tekster, der har været indholdet i danskundervisningen igennem mange, mange år. Så havde man ikke så hurtigt fået billeder og sagprosattekster ind i undervisningen. Det er et godt eksempel på, hvad der i virkeligheden sker, nemlig at prøverne indvirker på, hvordan undervisningen tilrettelægges, hvad man bruger tiden til i timerne. Når man nærmer sig de år, hvor man skal til prøve: 7., 8., 9. klasse, drejer det sig om at øve børnene i at gå til prøve, og dermed indsnævres forpligtelsen over for folkeskolens formål og forpligtelsen over for børnene og forældrene og samfundet til at være rent faglig opøvelse i at kunne klare de færdigheder, som skal kunnes ved en prøve.

Vi er i en situation, hvor stadig væk – og dette er simpelt hen uanstændigt og uacceptabelt – 25-30 pct. af en årgang børn ikke får en kompetencegivende uddannelse. Jeg har checket de tal for halvandet år siden; da var de stadig gældende. Det kan være, tallene er lidt anderledes i dag, det ved jeg ikke, men det er i den størrelsesorden. Det er børn, som er udskilt igennem deres skoleforløb, som har fået skabt barrierer af kolossal størrelse over for at udanne sig videre i deres voksenliv. Det er til de mennesker, som nu er voksne, vi afsætter milliarder og atter milliarder af kroner og skaber uddannelsesstilbud, og jeg ved ikke hvad, for voksne på arbejdsmarkedet, fordi de ikke har en tilstrækkelig uddannelse. Det er selvfølgelig ikke kun folkeskolens ansvar, men det er også folkeskolens ansvar.

Vedrørende karaktersystemet er det jo sådan, at man har en eller anden forestilling om, at der er en entydighed bag karaktergivning. Jeg vil gerne kraftigt sige, at dette er en illusion. Jeg ved ikke rigtig, om det er klogt af mig at gå ind i en diskussion om karaktererne nu – jeg vil indskrænke mig lidt – men jeg kan sige, at hvis man i øvrigt skulle have et karaktersystem, ville det være ideelt, hvis dette system, uanset hvornår man gav karakterer, var målrelateret, sagde noget om, i hvilket omfang man

har nået det mål for fag og folkeskole, som er stillet fra Folketingets side.

Men der er mange urimeligheder i karaktersystemet. Hvis en elev, der er dygtig til at stave, ved staveprøven skal have sin karakter hævet fra 11 til 13, skal eleven i løbet af 20 minutter kunne finde og rette én fejl rigtigt. Hvis en anden elev vil løfte sin karakter fra 5 til 6, skal eleven på de samme 20 minutter kunne finde og rette 25-30 fejl rigtigt. Det er fuldstændig urimeligt, og det er den type indlæring, der virkelig gør, at det er vanskeligt for lærerne at motivere de børn, som har besvær, i dette tilfælde med stavning.

Som tidligere beskikket censor igennem mange, mange år i stilskrivning – det hedder det ikke, men det kalder jeg det her – har jeg desværre – og jeg har gemt dem – alt for mange eksempler på, at der er afstand mellem censors og lærers bedømmelse. Der er eksempler på, at censoren kan give 6 og læreren 11 i stil, det er ikke ukendt, og selv om man fra ministeriets side har forsøgt virkelig kvalificeret at skabe et bedre grundlag for, hvordan man vurderer stilene, er det stadig væk den type eksempler, man må leve med. 13-skalaen duer ikke i folkeskolen. Vi burde være nået dertil, hvor man kunne diskutere det og forskningsmæssigt prøve at se, om man kunne udvikle et andet karaktersystem i folkeskolen.

Vi er tilhængere af, at man udvikler prøverne i folkeskolen. For min skyld kunne man godt afskaffe dem, for de er fuldstændig uden betydning. Hvis man udviklede nogle interne prøver, som løbende og bredt, meget bredt, ikke kun fagligt snævert, var med til sammen med elever, forældre og lærere at gøre status over, hvor langt eleven var nået i en given situation, i et givet undervisningsår, også langt nede, faktisk helt fra 1. klasse, så kunne eleven selv medvirke til målrettet og bevidst at finde frem til sine svagheder og til, hvordan han/hun kunne satse på at komme videre.

Det, der er vigtigt nu, hvor vi skal til at diskutere folkeskoleloven som helhed engang efter nytår, er, at vi gør os klart, hvad det er, vi vil give eleverne med i ballast, når de skal ud i samfundet fra skolen i år 2000, og det er altså langt, langt bredere end de rent faglige ting. Selvfølgelig skal børnene lære de faglige ting. Det er der ikke én der vil sætte spørgsmåltegn ved, det er en banalitet, en almindelighed. Det

[Marianne Jelved]

er fuldstændig tåbeligt, at diskussionen bliver til, at nogle kun vil have, at børnene skal trives, og andre kun vil have, at de skal lære noget fagligt. Så sort/hvid er verden ikke. Jeg vil have, at børnene skal blive dygtige i alt, hvad de overhovedet kan blive dygtige i, men min opfattelse er, at forudsætningen for, at de kan blive det, er, at de trives, at de har det godt, og at de ikke sorteres og skilles ud og mases af uforstand. Og jeg er bange for, at der er for mange, der tror på, at faglig kvalitet handler om, hvor meget man har læst, og hvor mange faglige færdigheder man har. Det er for snævert! På den måde bliver kreativitet, ansvarlighed, evne til at omstille sig og samarbejde, og det at være ansvarlig for det, man har med at gøre, og over for hinanden ting, som miskrediteres, underprioriteres.

Mit håb er, at vi er i stand til nu med alle de erfaringer, der efterhånden er omkring folkeskolen og i udviklingsarbejdet, at skabe en lovgivning i folkeskolen, der som et minimum sikrer, at ikke 25-30 pct. af børnene i en årgang føler, at de er mast, når de går ud af folkeskolen.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det er et spørgsmål til fru Marianne Jelved. Jeg fik ikke rigtig svar i fru Marianne Jelveds tale på: Hvem er det, der mases af uforstand? Hvem er det, fru Marianne Jelved lægger skylden på dér? Er det lærerne, der maser, er det politikerne, der maser, eller er det undervisningsministeren?

Jeg er da enig i, at børnene meget gerne skal have noget selvtilid, og at de skal trives i skolen. Men så forstår jeg det ikke helt, når fru Marianne Jelved siger, at 25-30 pct. ikke får en kompetencegivende uddannelse. Det kunne der måske være nogle grunde til. Fru Marianne Jelved siger, at skolen er alt for bogligt domineret, og det kunne måske være en grund, for på ungdomsuddannelserne skal man altså åbne en bog, og på efg skal man åbne en bog, det er ikke bare at sidde den af, og det er måske ikke uden grund, at Metals formand har sagt, at man faktisk behøvede at have en realeksamen.

Jeg forstår ikke sammenblandingen i fru Marianne Jelveds indlæg, men mest: Hvem mases af uforstand? Jeg vil gerne vide, hvem det er, Det Radikale Venstre skyder på.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Jeg hørte fru Marianne Jelved udtale, at det primære er, at eleverne trives. Ja, det tror jeg ikke at der er nogen af Folketingets partier der er uenige i. Naturligvis skal de trives, men hvordan skal de trives, hvordan gør man det bedst muligt for eleverne? Jeg tror afgjort, at den enkelte elev ønsker et konkurrencemoment, at man kan bevise over for sig selv og andre, at man er nået til det og det stadium, og at det kan man altså præstere. Pas på, at det ikke ligefrem bliver negativt ladet, at det er noget meget negativt, at man har karaktergivning i skolen!

Så var fru Marianne Jelved også inde på, at eleverne ikke skal skilles ud. Jamen der er også noget negativt ladet i det dér »skilles ud«. Naturligvis skal de skilles ud. Det er sådan, at børn og unge mennesker er forskellige. Nogle er mere bogligt begavede end andre. Pas på, at man ikke kommer ind på at sige, at alle skal være på samme niveau! Det kan ikke lade sig gøre.

Og så må vi erkende – og hvorfor ikke sige det? – at den, der er praktisk begavet, har lige så store muligheder ude i erhvervslivet som den, der er begavet på det teoretiske plan. Som lærer på erhvervsskolerne kender jeg udmærket de problemer, vi har med mange af de elever, vi får fra folkeskolen, og som har meget svært ved at læse og regne. Vi må så prøve at gå ind i SVSD: samtdsorientering, virksomhedsdrift, samarbejds-lære og dansk. Men vi må også erkende, at det er svært på det pågældende tidspunkt at lære dem disse færdigheder; de går måske ned med flaget senere hen, får ikke en praktikplads, osv. Jeg mener virkelig, der er grund til en højnelse af folkeskoleundervisningen som sådan.

Det, jeg blot vil gøre opmærksom på, er, at man ikke skal skille dem ud og sige, at den ene er bedre end den anden. Sådan er det ikke, absolut ikke. Vi må ikke se ned på de elever, der ikke er specielt bogligt begavede.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det er et svar til fru Bente Juncker, der spørger, hvem det er, der maser børnene. Det er et kompliceret spørgsmål at svare på, for tingene

[Marianne Jelved]

hænger jo sammen. Der sker det, at når man som politiker, som fru Bente Juncker, siger, at realeksamen skal genindføres, at vi skal have skærpet kravene til det faglige niveau i folkeskolen – og hr. Køpke Christensen var inde på noget af det samme – så er det med til at udvirke, sammen med alle mulige andre udsagn, at lærerne for at gøre det bedst muligt sikrer sig, at de i hvert fald har det faglige med. Dermed får det faglige en dominans i forhold til andre elementer af undervisningen, hvor man f.eks. kunne tage lidt mere kreative aspekter af et fag med.

Når jeg ser på det undervisningsmateriale, der bliver købt og formentlig da også anvendt – for hvorfor skulle man ellers købe det? – i 1. og 2. klasse, og ser, hvad det er for en gang beskæftigelsesterapi, børnene bliver sat til, vil jeg sige, at her er eksempler på, at børn »bare sidder den af«. Det var fru Bente Juncker, der brugte det udtryk, så det var et citat. Det er fuldstændig nytteløst at sætte børn til at løse diverse mærkværdige udfyldningsopgaver i et undervisningsmateriale. Tænk, hvad der går til spilde af gode danstimer!

Til hr. Køpke Christensen: Jeg har ikke sagt, at jeg er imod karakterer. Jeg har sagt, at det karaktersystem, vi har i dag, ikke egner sig til folkeskolen. Det har nogle bieffekter, som er urimelige over for det, som er folkeskolens opgave i virkeligheden, og jeg har prøvet at beskrive det med et eksempel.

Jeg har heller ikke noget imod, at børn lærer at læse eller bliver fagligt dygtige; det er overhovedet ikke det, diskussionen står om. Diskussionen står om, hvilke prøver der skal til, for at vi kan få en evaluering af folkeskolen. Jeg har sagt, at de faglige prøver, vi har i dag, er for snævre, at de spilder en masse tid i hvert fald på 7., 8. og 9. klassetrin, fordi det, det hele går ud på, er at øve børn i at gå op til de prøver, som vi kender i dag. Dermed negligerer man en utrolig væsentlig del af folkeskolens opgave.

Jeg understreger, at vi i Det Radikale Venstre ikke har noget imod – tværtimod – at alle bliver så fagligt dygtige som overhovedet muligt, men vi er uenige om, hvordan de bliver det.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg er altså nødt til at sige til fru Marianne Jelved, at det er en meget tåget snak, De Radikale leverer i dag, for på den ene side siger den radikale ordfører, at selvfølgelig skal eleverne lære at læse og skrive, men på den anden side skal de sidde og hygge sig og have det rart. Der er ikke noget som helst indhold i det, Det Radikale Venstre kommer med i dag.

Hvad er det, De Radikale vil? Vil de have tedrikkeri og hyggeri og pyssenysseri henne i skolen? Er der et eller andet i, at nu vil Det Radikale Venstre ikke være med til prøver mere, og at man så skal prøve at balancere lidt her i debatten i dag?

Jeg kan altså ikke forstå, hvad fru Marianne Jelved mener. Ordene bruges meget pænt, men det, der ligger i dem, virker tåget, og linjen virker også tåget. Jeg tror, denne debat er en undskyldning for, at fru Marianne Jelved går med i et flertal, når der skal laves ny folkeskolereform, og så siger fru Marianne Jelved, at nu skal der ikke være prøver, for de skal hygge sig og have det godt.

Kunne vi ikke snart få et klart svar?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Fru Bente Juncker kan få et klart svar, når jeg får et klart spørgsmål. Det er simpelt hen utroligt at skulle høre på den dér svada.

Jeg skal gentage: Det faglige indhold i folkeskolen er lige så vigtigt som den opdragelse, der i øvrigt finder sted i folkeskolen. Når man laver prøver, som vi kender dem i dag, fokuserer man på rent faglige kvalifikationer og ikke på det andet, altså den opdragelse, som finder sted ved, at man er sammen, og de forpligtelser, læreren har i den sammenhæng. Dette er fejlen. Dette ønsker vi rettet ved at udvikle nogle andre prøver, som også inddrager de andre sider af folkeskolens opgave, det, man kunne kalde dannelsesopgaven, opdragelsesopgaven. Den er lige så vigtig som det faglige.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg bliver nødt til at sige: Når der nu er 25-30 pct., der ikke får en kompetencegivende uddannelse – og vi ved alle sammen, at det er svært, vi ved, at der mangler lærepladser – så er det altså sådan, at når man søger en praktik-

[Bente Juncker]

plads, bliver der set på – uanset om Det Radikale Venstre vil det eller ej – om man har 8 eller 10; der bliver set på karakteren. Hvordan skulle man ellers måle det? Man kan da ikke måle, om de har været flinke til at drikke te, om de har tørret tavlen af, og om de ellers opfører sig pænt. Det må da være et udtryk for, hvad den enkelte elev kan i regning og matematik og dansk, og hvad det hedder alt sammen. Man kan da ikke tage andre dimensioner ind i en karaktergivning. Så skal man give en samlet karakter til hele gruppen; det kan man selvfølgelig godt. Men det er altså fuldkommen tåget, det her.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Når et ungt menneske søger en praktikplads, tror jeg nok, at den mester, den arbejdsgiver, der skal have eleven, vil se på andet end de karakterer, eleven har i de forskellige fag. Man vil også gerne vide, om eleven er en, der passer sine ting, kommer hver dag, om det er en, man kan stole på i en masse sammenhænge, om det er en, som kan påtage sig et ansvar, arbejde selvstændigt, være kreativ, omstille sig osv. Det er da i øvrigt krav, som Dansk Arbejdsgiverforening klart formulerer. Det er ikke nok med en karakter i regning og dansk, når man skal beskrive, hvad det er for et ungt menneske, der skal ind på en arbejdsplads.

Lysholm Christensen (KRF):

Forespørgslen her rører ved nogle meget grundlæggende holdninger omkring vort skolesyn, og derfor må jeg erkende, at jeg havde brug for blyantspidseren et par gange, da jeg forberedte mig til denne tale.

På CD's landsmøde sidste weekend udtalte partiets formand, fru Mimi Jakobsen, med stor patos i stemmeføringen, at CD har et menneskesyn at bygge sin politik på. Det lød jo fint og godt, men skræller man pynten af udsagnet, melder der sig ret straks et spørgsmål, som lyder: Jamen hvad er det for et menneskesyn, CD bygger sin politik på? For der er jo mange menneskesyn i denne verden. Og jeg har for-gæves søgt at finde en definition på CD's menneskesyn.

I formuleringen her i dag og i ordførerens tale aner jeg lidt af dette menneskesyn. De afsluttende prøver i folkeskolen skal, hævdes

det, give et såkaldt reelt udtryk for den enkelte elevs udbytte af undervisningen. Nu skal der stilles krav til eleverne, nu skal de enten belønnes eller straffes med en talværdi på ryggen. Lad os få den gode gamle realeksamen tilbage!

Hvis jeg har forstået CD's skolepolitik rigtigt på dette punkt, er det en skolepolitik for vinderne, en skolepolitik for de vellykkede, dem, som altid vil klare sig, hvad enten de får karakterer eller ej. Men der er også noget kynisk, vil jeg sige, over det skolesyn og menneskesyn, en ubarmhertig skolepolitik, kan man sige, over for de elever, som altid vil få røde streger i hæftet, hvis håndskrift læreren altid vil have vanskeligt ved at læse, og over for dem, som vanskeligt lærer at læse ret meget andet end tegneserier. Der vil altid være elever i skolen, som kun opnår at få de dårlige tal i karakterbogen. Men det er bare ikke et udtryk for, hvordan de klarer sig ude i det virkelige liv.

Det kan godt være, at disse elever ikke kan regne, men det kan også godt være, at de kan regne den ud. Og det er heller ikke sikkert, at de er særlig gode til at lære tysk i skolestuen, men alligevel lærer de at klare sig som langtursschauffører på de tyske landeveje. Tidligere skolelove har delt eleverne på forskellige alderstrin. Alle disse skolelove har været befængte med svagheder; der har altid været problemer med motivering af B-holdet. Nej, vi skal bevare vores enhedsskole. Derom er der ingen tvivl i mit sind.

Men hvad er så formålet med prøverne i skolen? Ja, se folkeskolen er jo i de senere år blevet et trin i et længere uddannelsesforløb, et grunduddannelsesforløb, som næsten alle børn og unge gennemløber. Efter folkeskolen fortsætter man i en anden skoleform, i en teoretisk eller praktisk grunduddannelse. Vel, man skifter skoleform, men man fortsætter for de flestes vedkommende med at gå i skole på en eller anden måde.

Er prøveresultatet så nødvendigt for at komme videre fra folkeskolen til næste trin? Svaret er nej – på de fleste områder i hvert fald. Elever til gymnasiet bliver optaget, før man har afgangsprøven; overgangen til handelsskole, efg osv. klarer man også uden prøvepapir. Der er ingen begrundelse for en prøve at hente i dette spørgsmål, altså om overgangen til næste trin.

[Lysholm Christensen]

Men så kan man anlægge en pædagogisk vurdering på prøverne. Og det kan forsvares på mange måder; det kan være udmærket at have prøverne som en form for motivation i forhold til eleverne. For mig at se er det meste af argumentationen dog af negativ karakter; det er en pædagogisk falliterklæring, hvis det er det, der skal drive eleverne til at bestille noget.

Men værst af alt er, at prøverne sluger alt for meget af den sparsomme undervisningstid. Man kan blot tænke på, i hvor lang en periode den almindelige undervisning bliver lagt øde i foråret, når prøverne skal afholdes. Det virker forstyrrende på timeplanen på den enkelte skole, lærere skal ud som censorer, eleverne får læseferie, ineffektiv tid, en lang periode, hvor der ikke er almindelig undervisning.

Alt i alt må jeg sige, at jeg ikke har voldsomt meget positivt at sige om vores nuværende prøvesystem. Der bruges alt for mange ressourcer på at afholde disse prøver. Jeg tror, vi hellere skulle bruge ressourcerne på en anden måde, nemlig på at styrke kvaliteten i form af noget mere undervisningstid.

Hvis vi tager en elev, der i dag forlader 9. klasse, og sammenligner ham eller hende med en kammerat, der forlod skolen for en 15-20 år siden, så har eleven i dag faktisk gået et år mindre i skole, fordi han har haft færre timer, lørdagsundervisningen er faldet væk, osv. Vi har for få timer i elevernes skoletid, og derfor var det bedre at styrke undervisningstiden frem for at bruge ressourcer på prøvesystemet. Jeg tror, vi ville styrke kvaliteten ved at give noget mere undervisningstid.

Det store spørgsmål er også, hvad det er, man vil måle. Hvad er kvalitet i undervisningen? Det er så moderne at tale om kvalitet i undervisningen. Jeg tror, at samfundet vil efterspørge reelle kundskaber, ingen tvivl om det, men personalechefen vil også stille nogle spørgsmål af følgende type: Vil du møde til tiden om morgenen? Kan vi betro dig at passe denne kostbare maskine? Er du villig til at omstille dig, tage på kursus og videreudanne dig? Kan du tænke kreativt? Kan vi regne med, at du kan samarbejde med kollegerne her på virksomheden? Personlighedsudviklingen er altså en vigtig ting, og den kommer ikke alene ved indlæring af den store tabel, tyske verber og russiske floder. Etik og ansvarsfølelse

kan ikke styres af prøver og karakterer, og dér kommer de kreative og humanistiske fag stærkt ind i billedet. Jeg tror også, at spørgsmålet om en tryk og glad skoletid er meget vigtigt, og i den forbindelse er det vigtigt, at vi ikke for tidligt sætter dumpemærkat på ryggen af eleverne.

Jeg ser meget gerne, at vi styrker kundskaberne i basisfagene i vores skole. Der vil altid være brug for gode kundskaber i dansk, regning, matematik og fremmedsprog, ingen tvivl om det. Jeg har egentlig heller ikke noget imod, at vi laver en eller anden form for afgangsprøve, men det er ikke sikkert, at resultatet skal udtrykkes i et tal; det kunne også udtrykkes i en udtalelse, som kunne være mere nuanceret end tal. Jeg vil ikke lægge mig fast på, hvordan den prøve skal afholdes, og hvilke fag den skal omfatte; lad os tage den debat til foråret.

Vi støtter det fremsatte forslag om motiveret dagsorden, der opfordrer til afholdelse af en konference om evalueringsformer i folkeskolen. Lad os drøfte tingene dér og i forårets debat. Det er vigtigt, at vi får dette område belyst meget grundigt, og derfor skal vi ikke i dag lægge os fast på, hvilke fag og hvilken prøveform der skal være gældende.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne tage udgangspunkt i fru Eva Møllers tale. Det var en meget god og fyldig tale, der grundigt argumenterede for, at regeringen nødvendigvis må mene, at det krav, der er i befolkningen, især fra de unge, om, at man kan få lov til at indstille sig til en prøve, at man kan blive vurderet efter karakterer, og at der skal være mulighed for differentieret undervisning i folkeskolen, det kan vi ikke fravige.

Selvfølger skal man ikke lægge for megen vægt på brugerundersøgelser og meningsmålinger, men det ville være underligt, om det ikke indgik i regeringens vurdering, at når det gælder præcis det, vi drøfter i dag, tyder alt på, at $\frac{1}{2}$ af befolkningen er enige med os, og blandt de unge er det $\frac{3}{4}$, så vidt jeg kan se.

Jeg tror, det hænger sammen med, at debatten kører i et lidt forældet spor. Kampen mod den sorte skole er vundet, men der er nogle, der er lidt oppe i årene, som bliver ved med at kæmpe den kamp længe efter, at den er vun-

[Undervisnings- og forskningsministeren]

det. Og når man kæmper kampe, som for længst er vundet, slår man tomme huller i luften og spilder tiden. Jeg tror, det er en af årsagerne til den uenighed, som har afsløret sig igen i dag.

Men hvis man lyttede til fru Eva Møllers tale, ville man kunne høre, at også hun mener, at der ikke skal bruges for megen tid på prøver.

Hun nævner, at nogle af de mundtlige prøver kan falde væk ved lokal lodtrækning, og det er en imødekommelse af det, som har været fremhævet så stærkt af både SF's ordfører og Kristeligt Folkepartis ordfører, som siger, at der bruges for megen tid på prøver.

Selvfølgelig skal vi prøve at effektivisere også den del af undervisningssektorens virksomhed. For det er rigtigt, der bruges megen tid, og så længe prøverne er, som de er, er den tid ikke særlig godt anvendt.

Når fru Marianne Jelved nævner, at vi skal have en målrettet karakterskala, hvis vi skal have en, er jeg ganske enig. Vi er i øvrigt i færd med at udvirke det i ministeriet, for der har været uklarhed om det. Vi skal ikke have en vurdering, hvor man skal vurderes i forhold til klassens gennemsnit. Det skal være muligt for hele klassen ved et godt samarbejde at hjælpe hele klassens niveau op. Det er det, der ligger i det målrelaterede. Jeg er enig i det.

Jeg er også enig i, at målet med folkeskolens afsluttende prøver naturligvis er at vurdere, hvorvidt skolen lever op til sit formål.

Jeg er også enig i det, fru Marianne Jelved sagde om, at vi ikke skal tage udgangspunkt i det, eleverne ikke kan. Jeg vil sige det på den måde, at vi skal tage udgangspunkt i det, som eleverne kan nå, altså ikke nødvendigvis det, de kan i forvejen, men det, som de kan nå. Det er det, der er udgangspunktet.

Jeg ved ikke, om fru Marianne Jelved har ret i, at 35 pct. bliver udskilt i deres skoleforløb. Men hvis meningen er, at vi også skal gøre noget for de mindre boglige, er jeg helt enig. Her savnes i nogen grad gode ideer, men lad os få dem på bordet. Hvad kan vi gøre for de ikke-boglige? Jeg lytter gerne.

Det samme gælder spørgsmålet om, hvorvidt vi skal have en anden form for karakterskala. Jeg har, så langt tilbage jeg kan huske, været helt åben over for bedre forslag. Men jeg har ikke set bedre forslag. Jeg har set på evalueringformerne i andre lande, og alle steder

kører man med et eller andet med 6 trin; så sætter de plusser og minusser og pile og streger og stjerner på det, så det fuldstændigt ligner det, vi har nu, og som i øvrigt fuldstændigt ligner det, vi havde, da jeg gik i skole. Da havde man også 6 karakterer, som man satte plusser og minusser og pile på. Der var nemlig ug og $ug \div$, $mg +$ og mg og $mg \div$, $g +$ og g . Der var stort set ikke andre karakterer.

Det er tilsyneladende en lovmæssighed over hele verden, at man ender med et eller andet tegnsystem, hvor der er 6 eller 5 trin, hvor man så sætter nogle pile op og ned. Hvorfor sætter man disse pile op og ned? Hvorfor sætter man dem på? Jo, fordi eleven har krav på at få at vide, om det var lidt bedre end sidste gang eller det var lidt dårligere end sidste gang. Det var da en tjeneste, min regnelærer i sin tid gjorde mig, når han satte en lille pil opad. Det var en markering af: Fortsæt bare, min ven, du er på rette vej!

Det er meningsløst at tro, at man løser noget ved bare at have bestået eller ikke have bestået eller ved kun at have 3 trin på en karakterskala. Det vil eleverne slet ikke finde sig i. De vil have at vide, om det er lidt bedre end sidst eller det er lidt dårligere end sidst.

Jeg tror slet ikke, vi er så uenige om dette. Og den dagsorden, som vi nu vedtager i meget bred enighed, siger også, at Folketinget er enig om, at der skal ske en eller anden form for vurdering. Det var fru Helle Degn også inde på.

Jeg vil gerne kommentere fru Helle Degns tale, som var konstruktiv og relativt åben. For det blev sagt gentagne gange, at vi skal have evaluering, vi skal have vurderinger af den enkelte elev. Men det skal ske løbende, siger fru Helle Degn. Enig. Det skal ske løbende.

Men så er vi nogle, der spørger: Hvorfor må det så ikke ske til sidst? Skal det være det eneste tidspunkt, hvor der ikke må ske en vurdering? Jeg synes, det vil være urimeligt, hvis der ikke må ske en vurdering til sidst.

Og vi føjer et spørgsmål til: Er det ikke rimeligt nok, at skolerne får lov til at tilbyde eleverne et lille stykke papir, der rummer den vurdering, som skolen har givet til sidst? Hvorfor skulle det ikke være muligt?

Jeg bliver nødt til at fremhæve det noget betænkelige perspektiv, der ville være, hvis man pludselig forbød skolerne at give en sådan

[Undervisnings- og forskningsministeren]

skriftlig vurdering af standpunktet i de enkelte fag. For hvad ville der ske? Jo, de elever, som gerne ville have sådan en vurdering, ville til enhver tid kunne få den i de private skoler. Hvis man virkelig ønsker en folkevandring over i de private skoler, skal man bare forbyde de offentlige skoler at give eleverne et bevis på, hvad de kan.

Vi lever heldigvis i et frit samfund, hvor det slet ikke er muligt for Folketingets flertal at undertrykke den brede befolknings ønsker om at få en vurdering og også at få et papir på det ved afslutningen af skolefæløbet. Det er heldigvis ikke muligt at forhindre det. Det er som med skattepolitikken og så mange andre ting: Verden er blevet friere, og et parlament kan ikke gøre så mange ting i dag som tidligere for at forhindre folk i at få deres ønsker opfyldt. Vi har en privat skolesektor, som står klar til at opfylde folks ønsker, hvis ikke Folketinget vil tillade den offentlige skole at gøre det.

Jeg vil blot nævne det til eftertanke. Vi får om nogle måneder brug for ikke blot at tænke nyt, men også at forklare vores respektive bagland, hvorfor det ikke er muligt at opnå alt, hvad der står i partiprogrammet.

Jeg har respekt for, at Socialdemokratiet i hvert fald i 30 år har haft det synspunkt, at prøver og karakterer skal afskaffes, og selvfølgelig skal der gode forklaringer til, hvis man alligevel skal bevare dem på en eller anden måde.

Jeg har her forsøgt at hjælpe med at give en god forklaring til det socialdemokratiske bagland. Vil man virkelig give de private skoler monopol på at give folk det, de gerne vil have, så vil de få en stor renæssance med eller uden stigende tilskud, det kan jeg garantere for.

Jeg vil i øvrigt minde fru Helle Degn – og jeg tror også fru Eva Møller – om, at Socialdemokratiet sandelig ikke altid har haft den mening, som Socialdemokratiet har i dag. Hvis man går tilbage til Julius Bomholts tid – han har også været undervisningsminister, og han har været ordfører så sent som i 1950'erne – var hans synspunkt, at prøver og karakterer er den lille mands børns sikkerhed imod protektionisme, imod, at skolen behandler visse folks børn bedre end andre folks børn. Det var et godt gammelt socialdemokratisk synspunkt, og helt skævt var det jo ikke.

Man skal huske i denne spændende og meget væsentlige debat, at vi, der synes, at man

fortsat skal have mulighed for at indstille sig til prøver, der svarer til det niveau, man er undervist på, vi, der synes, at man også skal have mulighed for at få et papir på det, vi går ikke ind for obligatoriske stempler i panden på børnene, vi går ikke ind for sortering, vi går ikke ind for, at der skal lukkes døre for nogen som helst elever, fordi de har fået dårlige karakterer eller været uheldige, eller hvad det nu kan være. Når vi mener, at der skal stilles krav ved indgangen til ungdomsuddannelserne, er det af hensyn til eleverne, for de må forbedre deres standpunkt, før de f.eks. går i 1. g, for ellers kan de ikke klare sig i 1. g. Det er en hensyntagen, når man stiller disse krav.

Vi vil helst ikke have skudt de synspunkter i skoene, at vi ønsker den gamle sorteringsskole tilbage. Sorteringsskolen og den sorte skole er manet i jorden, lad os holde op med at bekæmpe den. Så tror jeg, vi kan blive enige om et moderne evalueringsprincip, som giver eleverne det, de ønsker, nemlig besked på: Hvad er det, jeg har nået? Kan jeg nå mere? Var det bedre end sidst? Hvad kan jeg? Det svar skal vi kunne give dem.

Jette Pors (CD):

Jeg tænkte nok, den kom, den dér med den sorte skole, men jeg må tilbagevise det, for jeg startede med at pege på, at der er sket store pædagogiske landvindinger, og det skal man ikke undervurdere. Men derfor kan man godt have den holdning og det menneskesyn – det er samtidig et svar til Kristeligt Folkeparti – at det er at vise børn omsorg, at man tør vedkende sig at stille nogle krav til dem.

Skolen er et sted, hvor børnene går for at lære noget. Det er ikke et sted, som skal have eneansvaret for, hvordan børnene udvikler sig. Børnene har primært deres forældre, og de har deres venner og deres hverdag uden for folkeskolen. Det er, som om det er blevet oversat af alle partier i dag. Men jeg vil gerne understrege, at den del af barnets tilværelse er lige så vigtig som at gå i skole – om ikke vigtigere. Man går i skole for at lære noget. Hvis det er at holde fast i tanken om den sorte skole, så ved jeg ikke, hvor vi er henne. Jeg har da fornemmet, at alle partier i dag har medgivet os så meget, at skolen er et sted, hvor man går hen for at lære noget.

[Jette Pors]

Jeg er enig med ministeren i vurderingen af 13-skalaens egnethed, som vi kender den i dag. Men der er et problem med 13-skalaen, som der er det med alle mulige andre skalaer, nemlig at der er tilbøjelighed til at gå inflation i foretagendet. Det er nok det største problem. Men uanset hvilket skalasystem man indfører, er det noget, der skal bearbejdes holdningsmæssigt i skolerne. Der findes ikke noget bedre alternativ til 13-skalaen, og derfor støtter vi den.

Jeg synes, man skulle holde op med alle de mange manøvrer for at undgå at tage ansvaret for at skulle vurdere børn og unge. Det er altså det, man som lærer skal.

Jeg tror, det var Kristeligt Folkeparti, der mente, at vi i CD var ubarmhjertige. Det fik mig til at tænke på en elev. Jeg kan ikke acceptere at få ry for at være ubarmhjertig. Jeg ved ikke, hvor barmhjertigt det er, hvis man har en pige – lad os kalde hende Nina for at sige et eller andet – som har fantastiske evner som tegner, en dejlig pige. Hvad blev hendes formål hele vejen op igennem folkeskolen? Jo, det blev at være social katalysator mellem lærerne og de andre i klassen. Hun havde nogle specielle evner til at samle, og det blev hun så brugt til, men hun fik aldrig noget bevis for, hvad hun kunne rent fagligt, og det synes jeg er forkert.

Børn kan godt lide at blive prøvet. Bare tænk på det paradoksale i, at børn ikke øver sig i staveord, men de går op i legen med stor alvor og er mægtig glade for at vise, at de kan noget, selvfølgelig!

Jeg tror, jeg har været inde på det meste.

Mine forventninger i går aftes til denne debat var så store, at de kunne ligge på halen af en flue. Men jeg synes alligevel, at partierne har tilkendegivet nogenlunde, hvor de står. Jeg fornemmer, at der i nogle partier er noget, der endnu ikke er rigtig afklaret. Derfor denne lidt udvandede dagsorden. Når jeg siger, at den er udvandet, skyldes det, at jeg mener, at vi ikke har brug for flere konferencer. Vi har haft mange år med møder i Sorø. Vi har debatteret det her, vi kender hinandens holdninger, men der er altså nogle partier, der ønsker at vinde tid. Det er der ikke noget forgjort ved. Men det er for dårligt, når man beskylder os for ensidigt at ville fremhæve noget på nuværende tidspunkt, netop dette med eksamen i folkeskolen, for at

få nogle billige politiske point. Hvad er det dog for noget? Er dette emne ikke det allervigtigste at tage stilling til, inden man kan komme videre? Det mener CD, og det er med det udgangspunkt, jeg har handlet, som jeg har.

Jeg vil sige, inden jeg forlader talerstolen, at CD vil undlade at stemme til dagsordensforslaget i dag. Vi synes, det er meget, meget indholdsløst.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Jeg skal kort meddele, at den dagsorden, der er foreslået af et flertal af Folketingets partier, efter vores opfattelse er meget udvandet, som den tidligere taler også mente. Det viser noget om, hvad man kan spille Folketingets tid med af dagsordener. Fremskridtspartiet vil ikke være med til denne leg, og derfor stemmer vi imod en intetsigende dagsorden som denne.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg skal blot for god ordens skyld, selv om det vel næsten er overflødigt, da vi er medforslagsstillere til dagsordenen, sige, at Det Konservative Folkeparti naturligvis vil stemme for den foreslåede dagsorden.

Helle Degn (S):

Socialdemokratiet har i sine 100 år afvist, at samfundets kultur- og uddannelses tilbud til vore børn skal bruges som en sorteringsmekanisme. Her er der en grundlæggende forskel på Det Konservative Folkepartis opfattelse og Venstres opfattelse på det her område. De gammelkendte former for eksaminer og prøver er efter vor opfattelse reminiscenser af denne gammeldags sorteringsideologi.

Den danske befolkning har, som det ses af folkeskolens historie, ønsket denne sortering væk. Det har taget mange år, men historiens sprog er klart og tydeligt. Derfor burde Det Konservative Folkeparti og Venstre også nu aktivt medvirke til den prøvefornyelse og ikke nøjes med at henvise til spekulative og tendentiøse undersøgelser. Alle har ret til og krav på en proces- og resultatvurdering af den indsats, de gør i dagens skole.

Fru Eva Møller sagde, at de unge føler sig snydt af dagens skole. Jamen det kunne jo og-

[Helle Degn]

så godt være, de syntes, at prøvesystemet ikke kan bruges til noget som helst for dem selv i undervisningsprocessen og mest er, som hr. Lysholm Christensen sagde det, en pædagogisk falliterklæring.

Nye former som svar på de unges krav om kvalitet og daglig udvikling i skolen er den vare, folkeskolen skal levere.

Fru Eva Møller sagde også, at prøverne er et værn for de svage. Undervisningsministeren var inde på, at dette også var Julius Bomholts argumenter, men efter vores opfattelse i dag duer denne påstand stadig ikke. Den gammelkendte prøveform afspejler alene en specifik intellektuel evne til at affotografere den af læreren givne tekst. Men udenadslæren er jo ikke den eneste evne, som eleven eller samfundet har brug for at koncentrere sig om, som også fru Marianne Jelled så udmærket var inde på i sit indlæg.

De unge og deres forældre har krav på et reelt proces- og udviklingscheck. Det fortjener de. Derfor går øvelsen i disse år ud på ikke at sprede, men at samle kræfterne om denne fornyelse. Det fortjener folkeskolen og dens brugere, for at man kan opfylde folks ønsker, som undervisningsministeren sagde.

Undervisningsministeren spurgte også direkte henvendt til Socialdemokratiet, hvorfor vi ikke kan acceptere en prøve til sidst.

Når undervisningsministeren får lejlighed til at gennemlæse debatten, vil han af mit indlæg se, at det sagde jeg ikke nej til. Det ser vi gerne. Men der er den forskel, at den løbende evaluering er baseret – som vi har påpeget – på den enkelte elev og ikke udtryk for et eller andet fiktivt gennemsnit i slutningen af uddannelses- og udviklingsforløbet, og det skal det heller ikke være. Det er det, der er uacceptabelt i det gammelkendte prøve- og karaktersystem.

Til fru Jette Pors den bemærkning: Dette emne er efter Socialdemokratiets opfattelse ikke det allervigtigste emne, det er kun en brik, men selvfølgelig en vigtig brik lige så vel som den faglige fornyelse, som er en lige så vigtig brik i hele den indholdsmæssige reform, vi gerne medvirker til et positivt samarbejde om i de kommende år.

Jeg ønsker også at knytte en kommentar til fru Jette Pors' bemærkning om, at dagsordenen var indholdsløs, og at hun antyder, at vi, der har foreslået dagsordenen, kun er ude på

at vinde tid. Det er netop fuldstændigt at miste forbindelsen med virkeligheden – efter min opfattelse. Det, flertallet her udtrykker, er et seriøst ønske om en fornyet og seriøs dialog om, hvordan vi udvikler det prøve- og karaktersystem, så det svarer mere til det behov, som brugerne i dagens folkeskole har.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg skal blot sige til fru Helle Degn, at jeg ikke forstår, hvorledes hun har belæg for at mene, at befolkningen ønsker prøverne afskaffet, at det er det, det sidste århundredes skolepolitik har vist. Jeg mener, at en lang række undersøgelser, bl.a. den, jeg henviste til, tværtimod viser, at befolkningen i stadig højere grad ønsker prøver og karakterer. Fru Jette Pors har i dag nogle gange henvist til bemærkninger fra Metals tidligere formand, Georg Poulsen. Og det kan jeg da også blot henvise til.

Når jeg sagde, at de unge følte sig snydt, så var det, fordi de ikke fik prøverne og karaktererne. Det ønskede de.

Jeg vil også gerne her fra Folketingets talerstol klart tilbagevise fru Helle Degns bemærkninger om, at dagens prøver er affotografering af det stof, læreren har udleveret. Hvis man læser bekendtgørelserne, står der intet sted noget om affotografering; der står tværtimod noget om deres evne til at udnytte det læste stof, om at kunne gå på tværs og om at kunne bruge deres viden. Det er en af grundene til, at vi finder det rigtigt.

Jeg skal sige, at vi er indstillet på såvel en løbende som en afsluttende evaluering. Vi er også indstillet på, som jeg sagde i mit første indlæg, en udvikling af prøvesystemet. Jeg har fantastisk svært ved at se, hvorfor vi skal gå ind i et system uden en afsluttende prøve. Det minder mig om, at vi kun vil gøre tingene »stykkevis og delt og ikke samlet og helt«. Jeg mener, det er vigtigt for alle, at man har krav på at få vurderet også det samlede forløb og ikke bare enkeltbrikkerne.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Til fru Eva Møller vil jeg sige, at der er små nyttige sentenser rundt om på væggene på

[Helle Degn]

Christiansborg, som er værd at læse en gang imellem. En af dem lyder: Det at kunne fuglenes sprog er nu vigtigt i politik. Det er måske ikke et ordret citat, men jeg tror, at fru Eva Møller er klar over, hvor jeg vil hen.

Folkeskolens historie viser, at brugerne, forældrene, har ønsket at komme væk fra disse evindelige sorteringer, prøver, eksaminer og karakterer. Det, skolens historie viser, er: Væk fra delinger i 3., så i 5. og så i 6. og så i 7. og så i 9. klasse og sorteringer. Vi har langsomt, meget langsomt, gennem århundreder fået fjernet alle disse stopklodser og sorteringstrin, afstigningstrin.

Forældrene har sagt: Vi ønsker ikke vore børn sorteret på den måde. Det er ganske rigtigt. Det er noget helt andet end disse nymodens brugeranalyser og Vilstrup og alle mulige andre analyser, vi bliver diventeret med i dagens aviser.

Jeg tror, fru Eva Møller går galt i byen, hvis hun tager det som udtryk for folkeskolens historie og det, forældrene giver udtryk for. Historien, når man skriver, og når man læser folkeskolens historie, viser klart, at forældrene ikke ønsker denne sortering og deling. Det er vi glade for. Vi synes, vi har fået medvind for den skolepolitiske idé, der er vores grundlag.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg skal blot til fru Helle Degn sige, at de undersøgelser, jeg citerede, ikke var Vilstrup, Gallup eller lignende undersøgelser, men undersøgelser lavet af forskere ansat ved Danmarks Lærerrhøjskole. Det er vel en type undersøgelser, vi kan tro på.

Endelig skal jeg gøre opmærksom på, at det jo ikke alene er forældrene, det drejer sig om. For mig at se er det nok så vigtigt, at de børn og unge, som netop har forladt folkeskolen, og som på egen krop kender den folkeskole, vi taler om, ønsker prøver, karakterer og niveaudeling. Jeg taler ikke om en sorteringsskole; det har jeg ikke på noget tidspunkt talt om i dag. Jeg har talt om, at man har krav på at få sine stærke og sine svage sider respekteret, og derfor har man krav på en niveaudeling, og derfor skal vi fra politikerside tilbyde en sådan niveaudeling, så vi ikke kun tager hensyn til et eller andet gennemsnit, som jeg forstod fru Helle Degn i hvert fald i anden sammenhæng heller ikke var tilhænger af.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

På trods af at jeg – undskyld, fru Jette Pors – synes, at denne forespørgsel på en måde var en lidt utidig bryden ind i en proces, som der har været lagt op til igennem et stykke tid, og som vi ved først skal slutte engang tidligst næste år, så skal CD alligevel have tak, for jeg synes, det har været en god dag for den danske folkeskole.

Jeg vil også sige fru Jette Pors personlig tak for den meget flotte historie om pigen som social katalysator, for med den lille historie viste fru Jette Pors nøjagtigt, hvad det er, vi er nogle andre der taler om skal være med i den evaluering af udbyttet af skolegangen, vi ønsker.

Jeg vil gerne sige både til fru Eva Møller og til ministeren, at jeg også kender den brugerundersøgelse, men hver gang jeg møder tal af den slags – og som både fru Eva Møller og ministeren påviser: tal, der udviser en stigende interesse for eksaminer – så spørger jeg mig selv om, hvad det er, der forstærker dette ønske i en tid, hvor jeg har en oplevelse af, at det faktisk ikke er erhvervslivet, der efterlyser dem. Det har jeg ét svar på; der er muligvis flere. Men det er da klart, at ethvert forældrepar må mene, at deres barn ikke skal være et barn blandt de mange tusinder, som ikke kommer videre i uddannelsessystemet. Derfor må man som forældre reagere sådan, at man synes, at man skal puffe til, at det er karaktererne, det skal handle om.

Det fortæller mig noget om, hvilken forpligtelse der foreligger både fra ministeriets side, fra Folketingets side, måske, og fra skoleverdens side til en oplysningskampagne om, hvad en ordentlig evaluering er, og det kunne være en af de gode udgange af den conference, som jeg ser frem til med stor forventning.

Nogle i Folketinget elsker meget at tale om den lille mands tro, når vi taler kirke, og nu bliver der talt om den lille mands beskyttelse. Jeg tror, at vi i samarbejde med skoleverdenen skal stuve den lille mand lidt væk, og så skal vi med det rigtige udtryk, som fru Jette Pors bruger – med omsorg at stille krav til børn – gå ind i den videre debat, for der er ingen, der her i dag har givet udtryk for, at vi ikke vil stille krav til børnene. Det tror jeg vi alle er enige om.

Jeg ser frem til den store debat om folkeskolen og takker for den, vi har haft i dag.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Det er bare en kort replik til fru Hanne Thanning Jacobsen.

Mit eksempel med Nina, der blev brugt som social katalysator, kunne jeg godt se var vand på SF's mølle, men jeg må altså tilbagevise. Vi opfatter det på en anden måde, for pigen fik ikke lært noget, men hun blev brugt som katalysator for det sociale arbejde. Og dér er det, vi siger, at det ikke er det, man går i skole for. Det, man går i skole for, er primært det faglige. Det er ikke en udelukkelse af det sociale, men det sociale skal ikke være så dominerende.

De krav, jeg taler om i forbindelse med at vise børn omsorg, er også faglige krav. Det er primært faglige krav, når vi taler skole. Det er andre krav, når de er hjemme hos far og mor eller ude hos vennerne. Men i folkeskolen skal alt tage udgangspunkt i den tanke, at de går der for at lære noget, og det tror jeg alle er enige i.

Marianne Jelved (RV):

Det er primært som en reaktion på ministerens sidste indlæg, hvor undervisningsministeren siger, at kampen mod den sorte skole er vundet for længe siden, og at de, der tror, de skal kæmpe den stadig væk, må være for gamle. Fru Jette Pors følte sig truffet af det. Jeg tror ikke, at ministeren hentydede til fru Jette Pors' indlæg her.

Jeg vil sige for mit vedkommende, at hvis ministeren forstår den sorte skole som det, der relaterer sig til Balles katekismus og den type, ja, så kan vi være enige. Jeg bruger ikke selv betegnelsen den sorte skole; det kunne jeg ikke drømme om. Jeg mener, at vi har en fantastisk god folkeskole, men at vi mangler det sidste nap, for at det kan blive en folkeskole, som er god for alle børn, og det har vi altså ikke i dag; der er stadig væk mangler i folkeskolen. Det er bl.a. baggrunden for udviklingsprogrammet, som nu snart er færdigt, og som skal danne udgangspunkt for en reform af folkeskolen.

Det Radikale Venstre har jo ikke tilkendegivet, at vi er imod, at der afleveres et papir til børnene på, at de har gået i skole, og hvad de i øvrigt har bedrevet i skolen. Det ved ministeren også godt. Jeg har heller ikke hørt, at der er nogen andre partier herinde, der er imod det udsagn.

Jeg forstod på ministeren, at regeringen ville arbejde for, at der blev prøver på det niveau, der var undervist på. Det Radikale Venstre er direkte imod, at vi laver flere prøver – for det vil det medføre. Hvis man skal have to typer prøver efter 9. skoleår, så får det ikke radikal tilslutning.

Jeg synes, det var positivt, det, ministeren svarede på en del af indlæggene, bl.a. noget af det, som jeg har sagt. Han sagde, at hvis vi kan gøre noget for de ikkebøglige elever i folkeskolen, vil ministeren og regeringen være åbne over for det. Det synes jeg er et positivt tilsagn.

Jeg har nu ikke direkte tænkt på det som noget, der skulle gøres specielt for nogle elever, men mere som noget, der skulle gøres for eleverne som helhed, fordi der er mangler i dag. Elever, som fagligt er meget dygtige og udelukkende fokuserer på det faglige og ikke får andre elementer af skolens hverdag ind, bør også kunne føle sig forpligtede over for det, der i dag ikke opfattes som kompetencegivende fag, f.eks. de praktisk-musiske fag. Det hører med, når vi taler om alsidig udvikling i folkeskolen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 13 af Helle Degn (S), Eva Møller (KF), Anders Mølgård (V), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Marianne Jelved (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran)

vedtoges med 98 stemmer (S, KF, V, SF, RV og KRF) mod 8 (FP); 4 (CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.08

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forhandling om redegørelse nr. R 2: